

ВІДГУК

офіційного рецензента Шкромеди Оксани Іванівни на дисертацію Довбні Артема Олександровича «Удосконалення профілактики маститів в умовах промислових комплексів», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

1. Актуальність теми дисертації

На сьогоднішній день для лікування корів хворих на мастит та його профілактики розроблена велика кількість ветеринарних препаратів. Ветеринарні фахівці повинні чітко дотримуватися офіційних інструкцій при використанні протимікробних препаратів та зважати на фактор каренції. Протягом останнього століття було досягнуто значних успіхів у боротьбі з маститом, але через мінливу динаміку популяції, структуру стада та суворіші стандарти переробників, мастит залишається складним захворюванням і головною проблемою молочної промисловості. Актуальним залишається питання антибіотикорезистентності, що є ключовим елементом концепції «Єдине здоров'я» (One Health), яка об'єднує ветеринарну та гуманну медицину у напрямках контролю за біологічними та харчовими ризиками, що виникають при порушенні годівлі та утримання тварин, обумовлені виникненням і розповсюдженням інфекційних захворювань тварин, а також контролем за безпечністю та якістю отриманої продукції.

2. Зв'язок з науковою тематикою

Дисертаційна робота виконувалася як етап наукових досліджень кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського національного аграрного університету згідно з наступними планами науково-дослідних робіт: «Прогнозування ризиків транскордонного заносу та поширення особливо небезпечних хвороб

тварин та розробка науково обґрунтованих систем дезінфекції на основі інноваційних імпортозамінних високоефективних засобів» (№ державної реєстрації 0115U001342, 2018-2023 рр.); а також «Система моніторингу методів контролю та ветеринарно-санітарних заходів, щодо якості й безпеки продукції тваринництва при хворобах заразної етіології» (№ державної реєстрації 0114U005551, 2014-2019 рр.).

3. Наукова новизна і теоретичне значення дисертації

Наукова новизна результатів досліджень полягає в тому, що вперше проведено моніторинг сучасного стану вітчизняного ринку протимаститних засобів, що використовують для потреб тваринництва. Встановлені причини та динаміка захворювання на клінічний та субклінічний корів на мастит в умовах промислового виробництва молока в північно-східній частині України. Проведенні доклінічні та клінічні дослідження нового препарату Йодомаст для профілактики та лікування корів з маститами в період сухостою та досліджено його властивості. Впроваджений новий протимаститний засіб Сульфацил для лікування корів в період лактації, розроблена ефективна схема лікування та профілактики маститів корів з застосуванням розроблених препаратів; проведений розрахунок економічної ефективності запропонованої схеми профілактики маститів в виробничих умовах.

4. Практичне значення результатів дисертації

На основі досліджень дисертаційної роботи розроблено рецептуру та визначені властивості препаратів Йодомаст та Сульфацил. Перевірена ефективність запропонованої схеми застосування комплексу розроблених протимаститних препаратів Йодомаст та Сульфацил в виробничих умовах, розрахована економічна ефективність застосування досліджених засобів у технологіях тваринництва.

Отримані результати дисертаційної роботи ведені до силабусів та курсів лекцій з дисциплін «Ветеринарне акушерство» та «Ветеринарна фармакологія» для підготовки магістрів зі спеціальності 211 «Ветеринарна

медицина» у Сумському національному аграрному університеті. Результати дисертаційних досліджень введені до розділів «Ветеринарне акушерство» та «Ветеринарна фармакологія» на платформі платформи «Moodle», що використовується при підготовці студентів.

На основі матеріалів дисертаційної роботи розроблені науково-методичні рекомендації «Розробка ефективних методів лікування дійних корів за клінічного та субклінічного маститу», (затверджені Вченою радою СНАУ, протокол № 12 від 25.04.2022 року).

5. Головні результати, отримані особисто автором

Здобувачем особисто було проведено визначення мети та завдань роботи, проведені експериментальні та виробничі дослідження, здійснений аналіз одержаних результатів. Також особисто дисертанту належать ідеї, гіпотези та експериментальні дані, які увійшли до дисертаційної роботи. За участю та допомоги наукового керівника – доктора ветеринарних наук, професора Андрія Володимировича Березовського аргументовані основні положення дисертаційної роботи, обрано напрям наукових досліджень та розроблено схему досліджень, розділ висновків і пропозицій виробництву. При підготовці наукових публікацій, в яких викладено основний матеріал дисертаційної роботи, отримана згода співавторів.

Був проведений аналіз звіту перевірки на плагіат на наявність текстових запозичень (програма Strike plagiarism). Рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Довбні Артема Олександровича на тему «Удосконалення профілактики маститів в умовах промислових комплексів» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень згідно постанови КМУ від 12.01.2022 № 44 п. 9. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

6. Кількість наукових публікацій

За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 1 – у науково-метричних базах (Scopus), 3 – у наукових фахових виданнях України, 3 – у матеріалах конференцій, 1 науково-методичні рекомендації.

7. Зауваження і побажання до змісту

1. У тексті дисертаційної роботи зустрічаються невдалі вирази, як у розділі 1.1 «Лікування корів з маститами...» правильно висловитись: «корів з маститом». «біль і набряк вимені та лімфатичних вузлів», правильно сказати «зміни у лімфатичних вузлах».

2. У розділі 2.2 вказано, що «Матеріалом для досліджень були корови породи Голштин», однак тварини можуть бути тільки об'єктом дослідження.

3. У розділі 3.2 зазначено, що «В зимовий період (січень, лютий та грудень) загальна кількість корів хворих на мастит склала 627 голів. Цей же показник за весняні місяці (березень-травень) становив лише 269 голів, що у 2,3 рази нижче за попередню зиму». Поясніть з чим пов'язана така тенденція?

4. У розділі 3.3.2 вказано, що «При проведенні лікування під дією препаратів Бровамаст-С та Йодомаст вірогідно збільшилася кількість білку в середньому в контрольній (на 11,79 г/л) та дослідній групі (на 24,36 г/л)». Поясніть з чим викликані такі зміни в крові тварин?

5. У розділі 3.3.2 вказано, що «Препарати Йодомаст та Бровамаст С стимулюють збільшення показників БАСК (на 9,35 % (Бровамаст С) та на 11,98 % (Йодомаст)) та ЛАСК (на 8,24 % (Бровамаст С) та на 10,23 % (Йодомаст)». Поясніть з чим пов'язаний імуностимулюючий ефект препаратів Йодомаст та Бровамаст С?

6. У розділі 3.4.2. вказано, що застосування для першої групи препарату Сульфацеф призвело до одужання всіх тварин дослідної групи. Дайте санітарну оцінку молока за період лікування тварин.

Проте, не зважаючи на окремі незначні недоліки, дисертаційна робота справила позитивне враження. Виявлені нами окремі зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення дисертаційної роботи. Сподіваємось, що висловлені оцінки та зауваження сприятимуть подальшому вдосконаленню знань дисертанта.

8. Відповідність дисертації спеціальності та профілю ради:

Дисертаційна робота Довбні Артема Олександровича «Удосконалення профілактики маститів в умовах промислових комплексів, яка подана до захисту у спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» за своїми актуальністю, науково-теоретичним рівнем, основними результатами обґрунтованості, основними положеннями і результатами опублікованими у фахових виданнях, новизна постановки та практичним значення відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022. Зміст дисертації відповідає паспорту спеціальності.

**Рецензент, доктор ветеринарних наук,
професор, завідувач кафедри
акушерства та хірургії**

Оксана ШКРОМАДА

